

Vesna Mildner

vmildner@ffzg.hr

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatska

In memoriam

Mihovil Pansini (1926–2015)

Prof. dr. sc. Mihovil Pansini (Korčula, 29. 5. 1926. – Zagreb, 13. 5. 2015.) bio je liječnik, sveučilišni profesor, voditelj Centra za sluh i ravnotežu Medicinskog fakulteta u Zagrebu, znanstveni savjetnik u Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora (nekad Centru) SUVAG, a uza sve to ili prije svega filmski autor i zaljubljenik u film općenito. No, profesor Pansini bio je i filozof, i pjesnik, i lingvist – sve u jednoj jedinstvenoj holističkoj duši.

Njegovo se ime blisko povezuje s verbotonalnom teorijom akademika Petra Guberine, koju je od samih početaka podupirao i tumačio snagom empirijskih primjera iz otorinolaringološke i audiološke prakse.

Međutim, kao što ni teorija i iz nje proizašla metoda rehabilitacije slušanja i govora nisu suhoparan zbroj postavki i uputa tako ni Pansinijeva objašnjenja i nadopune nisu bili puko prepričavanje, već nova vrijednost koju joj je dao upravo svojom sklonošću povezivanju naizgled nespojivoga iz različitih znanstvenih disciplina i domena života.

Na Filozofskom fakultetu studentima fonetike je od 1978. do 1998. godine predavao kolegij Spaciocepcija. U njemu je povezo audiologiju, vestibulologiju, govor i komunikaciju u širem smislu. Posebno je isticao važnost povezanosti osjeta i njihovu ulogu u razvoju i funkcioniranju čovjeka kao cjeline, a središnja je tema bila, kao što se iz samog naziva kolegija može zaključiti, percepcija prostora. Nju je Pansini temeljio na sinergiji pet osjetila – opipa, propriocepcije, ravnoteže, sluha i vida. Time je pojam spaciocepcije ugradio u opće načelo multisenzoričnosti koje je jedno od ključnih načela

verbotonalne teorije. Također je naglašavao važnost pokreta i svladavanja prostora u općem razvoju, a naročito u razvoju govora pa je tako povezoao snalaženje u prostoru sa snalaženjem u jeziku, tj. osvajanje prostora s usvajanjem govora i jezika. Mnogo godina kasnije vrlo su slične postavke došle iz područja neurofiziologije i kognitivne lingvistike pod imenom hipoteze o spacijalizaciji oblika (*Spatialization of form hypothesis*), odnosno parijetalne hipoteze. Predavanja profesora Pansinija bila su uvijek svježja, zanimljiva i poticajna, prožeta slikovitim primjerima i lako prihvatljivim usporedbama. Teške dijelove nastojao je približiti mnemotehničkim "trikovima" koji su, naravno, uključivali pokret, tijelo i sliku. Kao mentor bio je nesebičan u dijeljenju svoga bogatog iskustva i znanja, a svoju pomoć nije ograničavao na vlastite savjete – otvarao je sva potrebna vrata do informacija i relevantnih izvora.

U siječnju 2001. počeo je pisati svoje osobne stranice na <http://www.suvag.hr/~mpansini/>. U svakom od svojih "javljanja" pisao je o nekoj od tema koje su ga okupirale. Pritom je citirao, interpretirao i preslagivao književnike (Blakea, Tolstoja, Eca, Slamniga), filozofe (Platona, Wittgensteina), lingviste (Chomskog, Martineta) i mnoge druge. Kad bi načeo neku temu, ušao bi u sve njezine razine – fizičke, metafizičke, simboličke, a pomno izabrane ilustracije, ponekad i vlastiti crteži, odavale su snagu njegove vizualne percepcije. Tako je pišući o vremenu i razlici njegova doživljaja u mladim i starijima za ilustraciju iskoristio sliku koja prikazuje razliku u primjerenosti ekspozicije pri fotografiranju kretanja starog i mladog čovjeka. Pojedine je teme obrađivao toliko opsežno da im je posvetio nekoliko javljanja (npr. neuroznanost i lingvistika govora), a pojedinima je posvetio samo po sliku i rečenicu. Pisao je tako o vodi, o gradu i prostorima koji oblikuju ljude, govoreći o figi analizirao je lingvistiku govora, pišući o Nikoli Šopu objasnio je vestibularno osjetilo, na priči o evoluciji i antropološkim aspektima jezika povezoao je budućnost jezika s budućnošću ljudskog roda. Pojam optimala iz verbotonalne teorije proširio je na socijalne, profesionalne, emocionalne i optimalne učenja i motivacije. Optimali se vratio nakon nekoliko godina, u zadnjem javljanju, koje je bilo svojevrstni *homage* profesoru Guberini godinu dana nakon njegove smrti. U prilogu koji je posvetio gesti ponovno se pozabavio multisenzorikom i odnosom govora/jezika i prostora te pozvao: "Zato, maknite stolce i klupe, osvojite prostor – oslobodit ćete mišljenje i govor."

Profesor Pansini u ophođenju je bio prije svega iskren – kada je cijenio nečiji rad, a volio je inventivnost, svježinu pristupa i hrabrost u izražavanju, dao je to do znanja. Isto tako, nije imao strpljenja za prazne riječi i površnost. Svima koji smo ga poznavali i imali sreću i privilegiju surađivati s njime jako nedostaje.